

DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

ALFABETIZAREA MEDIA CA MATERIE ȘCOLARĂ

studiu documentar

mai 2023

Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă au caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.

Documentele legislative oficiale au fost consultate în limba de origine, iar traducerea informațiilor relevante selectate nu reprezintă o traducere oficială, fiind furnizată ca un mijloc de înțelegere a unui document original, scris în altă limbă.

Baza de date cuprinzând totalitatea studiilor elaborate de Direcția studii și documentare legislativă poate fi accesată prin intermediul paginii de Intranet a Camerei Deputaților la adresa: <http://www.cdep.ro/infoparl/dip.studii?par1=2021>

Documentare și sinteză: Vlad Drăguș
Expert parlamentar - Direcția studii și documentare legislativă
Palatul Parlamentului, str. Izvor nr.2-4, sect.5, București
Tel: 021.316.03.65; 021.414.13.50/ 51, Interior 1350/1349, camera 5070
E-mail: doc@cdep.ro

CUPRINS

Introducere	4
Austria	8
Bulgaria.....	9
Croația	10
Finlanda	10
Franța	11
Germania	11
Letonia	11
Luxemburg	12
Polonia.....	12
Portugalia	13
Slovenia	13
Spania	14
Țările de Jos	14
Ungaria.....	15
Bibliografie	16

Introducere

Educația în domeniul mass-media se referă la procesul de obținere de cunoștințe cu privire la diferitele metode de comunicare și de diseminare a informațiilor în societate. A fi „*media literate*” (propunem expresia *alfabetizat digital*, ca traducere) presupune a avea și/sau a dobândi capacitatea de a discerne și de a filtra critic informațiile vehiculate în mediile de comunicare. Conceptual, alfabetizarea media este privită în strânsă relaționare cu [comunicarea](#), [societatea cunoașterii](#) și cu [societatea informațională](#), fiind inclusă de Uniunea Europeană între competențele-cheie ale secolului al XXI-lea.

În esență, alfabetizarea media implică: a înțelege și a utiliza media (mediile); a înțelege și a fi capabil de a face judecăți critice în privința conținuturilor media; a crea/produce comunicare într-o multitudine contextuală (utilizând diversitatea mediilor de comunicare). Prin media se înțelege: televiziunea/ cinematografia, radioul, înregistrările audio-video, tiparul (printul), internetul și tehnologiile digitale. Comisia Europeană consideră alfabetizarea media o competență fundamentală necesară tinerei generații, dar și adulților și vârstnicilor, precum și altor categorii profesionale.

Alfabetizarea media contribuie, de asemenea, la contracararea sau limitarea efectelor campaniilor de dezinformare și ale difuzării știrilor de tip *fake news*.

La nivelul legislativ al Uniunii Europene, actul normativ principal în domeniu este [Directiva serviciilor mass-media audiovizuale \(DSMAV\)](#), revizuită în 2018) care consolidează rolul educației în domeniul mass-media. Aceasta impune statelor membre să promoveze măsuri de dezvoltare a competențelor de alfabetizare media (art. 33a).

Directiva mai prevede:

- Consolidarea *principiului țării de origine*, cu mai multă claritate în ceea ce privește normele statelor membre, alinierea procedurilor de derogare pentru radiodifuzorii de televiziune și furnizorii de servicii la cerere și posibilitățile de derogare în cazul unor preocupări legate de siguranța publică și al unor riscuri grave pentru sănătatea publică;
- Extinderea anumitor norme în domeniul audiovizualului la platformele de partajare a materialelor video și la serviciile de comunicare socială;
- O mai bună [protecție a minorilor împotriva conținutului dăunător](#) din medii online, inclusiv consolidarea protecției privind serviciile video la cerere;
- Consolidarea protecției conținutului de televiziune și a materialelor video la cerere împotriva incitării la violență sau la ură și a instigării publice la săvârșirea de infracțiuni de terorism;
- Obligații sporite de promovare a conținutului autohton european pentru servicii la cerere;
- Mai multă flexibilitate în publicitatea televizată, permițând radiodifuzorilor să aleagă liber atunci când să afișeze anunțuri pe tot parcursul zilei. Limita globală este stabilită la 20 % din timpul de emisie între orele 6:00 și 18:00;
- Consolidarea dispozițiilor de protecție a copiilor împotriva comunicărilor comerciale audiovizuale inadecvate. Platformele de partajare a materialelor video trebuie, de asemenea, să respecte anumite obligații pentru comunicările comerciale.
- Independența autorităților de reglementare din domeniul audiovizualului.

Directiva instituie, de asemenea, obligația pentru platformele de partajare a materialelor video de a oferi măsuri și instrumente eficiente de alfabetizare în domeniul mass-media. Aceasta este o cerință esențială, având în vedere rolul central pe care aceste platforme îl dețin în acordarea accesului la conținutul audiovizual. Platformele sunt, de asemenea, obligate să sensibilizeze utilizatorii cu privire la aceste măsuri și instrumente (articolul 28b).

Comisia Europeană reunește părțile interesate din domeniul educației în domeniul mass-media în formula unui grup de experți în domeniul educației în domeniul mass -media. Acest grup se reunește anual pentru:

- identificarea, documentarea și extinderea bunelor practici în domeniul educației în domeniul vizat;
- facilitarea creării de rețele între diferitele părți interesate;
- explorarea modalităților de coordonare a politicilor UE, a programelor de sprijin și a inițiativelor de alfabetizare în domeniul mass-mediei.

Premiile europene pentru alfabetizarea media/ media literacy

În cadrul Săptămânii europene a alfabetizării mass-media¹, Comisia Europeană a lansat o cerere de candidaturi din partea unor persoane/ organizații angajate în proiecte cu impact semnificativ în domeniul educației mediatică. Cei mai buni candidați vor fi invitați la Bruxelles pentru a concura pentru trei premii, în cadrul conferinței la nivel înalt a Săptămânii europene a alfabetizării în domeniul mass-mediei.

Alfabetizarea media/ educația mediatică presupune internalizarea unui set complex de abilități și de competențe. Potrivit Grupului de experți menționat, prezidat de Comisia Europeană, alfabetizarea media include toate capacitățile tehnice, cognitive, sociale, civice și creative care permit cetățenilor să acceseze mass-media, să aibă o înțelegere critică asupra acesteia și să interacționeze cu ea.

Detaliind aspectele practice, un sondaj din 2018 privind predarea alfabetizării media în școli a definit cinci competențe esențiale de alfabetizare media (pe baza unui cadru descris într-un raport din 2010 prezentat de Renee Hobbs): acces, analiză și evaluare, creație, reflecție, acțiune.

La nivelul anului 2022 a fost realizat un clasament al nivelului de alfabetizare media a statelor membre ale Uniunii Europene, dar și al altor state din Europa. Finlanda (1), Norvegia (2), Danemarca (3), Estonia (4) și Irlanda (5) sunt în fruntea clasamentului. România se află pe locul 31. Clasamentul evaluează potențialul de identificare și respingere a știrilor false în 41 de țări europene, folosind indicatori privind libertatea presei, educația și încrederea în diverse surse. Deoarece indicatorii au importanță diferită, acestora li se atribuie ponderi diferite în modelul final de realizare a clasamentului. Indicatorii libertății mass-media au cea mai mare pondere (Freedom House și Reporters without Borders) alături de indicatorii educației (PISA), cu cea mai mare pondere în rândul lor fiind competența de citire și înțelegere a unui text media. Indicatorul e-participării (ONU) și încrederea în oameni (Eurostat) au o pondere mai mică față de ceilalți indicatori.

¹ Săptămâna europeană a alfabetizării în domeniul mass-mediei este o inițiativă a Comisiei Europene de promovare a competențelor și proiectelor mediatică în întreaga UE. Părțile interesate din domeniul educației în domeniul mass-mediei de la nivel național sunt încurajate să își organizeze propriile evenimente în cursul sau în jurul acestei săptămâni, pentru a sărbători și a discuta despre educația în domeniul mass-mediei. Săptămâna europeană inaugurală a alfabetizării în mass-media a avut loc în 2019.

Media Literacy Index 2022			
Rank (1-35)	Country	Score (100-0)	Cluster
1	Finland	76	1
2	Norway	74	
3	Denmark	73	
4	Estonia	72	
5	Ireland	71	
6	Sweden	71	
7	Switzerland	68	
8	Netherlands	66	
9	Germany	62	2
10	Iceland	62	
11	UK	62	
12	Austria	61	
13	Belgium	61	
14	Portugal	61	
15	Spain	59	
16	France	58	
17	Lithuania	58	
18	Czech Republic	57	
19	Poland	56	
20	Slovenia	56	
21	Latvia	54	
22	Luxembourg	54	
23	Italy	50	3
24	Slovakia	49	
25	Croatia	47	
26	Malta	44	
27	Hungary	42	
28	Cyprus	41	
29	Ukraine	39	
30	Greece	38	

31	Romania	36	4
32	Serbia	35	
33	Bulgaria	33	
34	Moldova	32	
35	Montenegro	32	
36	Turkey	31	
37	Albania	25	5
38	BiH	24	
39	Kosovo	23	
40	North Macedonia	23	
41	Georgia	20	

Există un număr mare de organizații și de persoane implicate în activitatea de alfabetizare media, inclusiv factori de decizie, organisme educaționale, autorități de reglementare, cercetători, școli, biblioteci, activiști, ONG-uri, organizații de știri (în special mass-media de serviciu public), companii de tehnologie și multe altele.

La nivel european, există multe părți interesate în domeniul alfabetizării media. De exemplu, unele departamente ale Comisiei Europene, inclusiv:

- [Direcția Generală Rețele de Comunicații, Conținut și Tehnologie](#) (DG Connect)
- [Direcția Generală Educație, Tineret, Sport și Cultură](#) (DG EAC)

Avem apoi inițiativele parteneri ale Comisiei, cum ar fi:

- [Better Internet for Kids](#), care administrează Centre Safer Internet în toată Europa (cofinanțate de Comisia Europeană în statele membre și care operează, de asemenea, în Islanda, Norvegia, Rusia și Regatul Unit, Safer Internet Centers este dedicat misiunii de a menține copiii și tinerii în siguranță online printr-o serie de acțiuni și inițiative specifice).

Dezvoltarea rapidă a conținutului digital și creșterea consumului de conținut online, noile platforme de comunicare, scăderea securității spațiului informațional (riscuri de informații nesigure, înșelătoare) indică necesitatea de concentrare pe cunoștințe, abilități și atitudini noi sau mai puțin accentuate (până în prezent), cum ar fi alfabetizarea digitală și alfabetizarea media.

Austria

„Educația mediatică” este considerată - în sistemul de învățământ - ca fiind un principiu integrator (Unterrichtsprinzip, principiul de predare); există și un decret privind politica educației media ([Grundsatzterlass zur Medienbildung](#)), care prevede o educație media cuprinzătoare și solicită o abordare care să reflecte critic realitățile sociale contemporane. Aceasta include și utilizarea responsabilă, din punct de vedere social, a media digitale.

Odată cu „Educația media” stabilită ca principiu de predare, se asigură că aceste competențe sunt folosite în toate materiile școlare pe o bază interdisciplinară. În noul curriculum pentru școlile primare și gimnaziale, principiilor de predare li se acordă o mare importanță. Educației media – împreună cu abilitățile specifice acestuia care trebuie dobândite în toate materiile, este inclusă în curriculumul școlar ca fiind unul din principiile de predare .

Scopul educației media este de a le dezvolta elevilor abilitatea de a opera și a avea reperele necesare într-o lume modelată de mass-media, de a dobândi înțelegerea valorilor de bază ale democrației și ale libertății de exprimare, dar și de a obține abilitățile necesare pentru a fi eficienți, critici și să poată reflecta corect asupra rolului mass-media.

Scoala primară

Educația media este asigurată:

- la materia Știința naturii și vieții (Sachunterricht) – nivel de bază II (forma a III-a și a IV-a)
 - o elevii dobândesc capacitatea de a culege în mod independent informații despre evenimente și instituții (selectate) de importanță socială, de a utiliza mass-media ca sursă de informații, de a compara și de a evalua forma și efectul informațiilor.
- la materia Artă vizuală (Bildnerische Erziehung) – nivel de bază II

Elevii învață să explice impresiile personale, să identifice relația dintre metodele de proiectare vizuale și efectele pe care le produc, precum și să perceapă și să reflecteze asupra potențialului de manipulare inerent, de ex. în film/video, fotografie și presa scrisă.

Curriculumul este disponibil online în [Sistemul de informații juridice austriece](#).

La liceu și la gimnaziu, educația media se desfășoară:

- la disciplina obligatorie „Limba Germană” (forma I). Elevii dobândesc capacitatea de a-și folosi și de a-și extinde potențialul cognitiv, emoțional și creativ. Abordarea critică și utilizarea constructivă a mass-media este o parte importantă a acesteia. Elevii accesează surse de informare, de ex. prin intervievarea persoanelor, expedierea cererilor de informare etc. Ei sunt familiarizați cu instrumentele de clasificare și de căutare și știu să folosească bibliotecile mass-media și alte sisteme informaționale pentru a culege informații pe o anumită temă.
- La disciplina obligatorie „Istorie și educație civică” (forma a III-a) - Modulul 9 (Educație civică): Alegeri și vot. Scopul este să dezvolte capacitatea de înțelegere a democrației în contextul alegerilor desfășurate în societățile pluraliste, participarea politică și analiza critică a strategiilor utilizate în

campaniile electorale, precum și funcțiile îndeplinite de mass-media în contextul alegerilor. Elevii trebuie să dezvolte un nivel de conștientizare care să le permită să se angajeze în discuții politice, să lucreze cu manifestări politice (înțelegerea sondajelor și analizarea datelor colectate) și mass-media politică (analiza informațiilor prezentate de mass-media) și să ia decizii politice într-un mod deliberat și reflectat (de exemplu, participarea la procesele de luare a deciziilor sau de formare a opiniei) sau de a compara și de a utiliza ofertele prezentate de organizațiile politice.

Curriculum-urile sunt disponibile online în [Sistemul de Informații Juridice din Austria](#).

Educația mediatică este prezentă și în școlile comerciale, atât ca disciplină de sine stătătoare în mai multe programe speciale ale școlilor secundare comerciale de nivel superior (Handelsakademien, HAKs), cât și ca principiu de predare aplicabil tuturor disciplinelor, urmărind să creeze o conștientizare pentru o utilizare responsabilă și o abordare critică a mass-media. Educația de alfabetizare media este, prin urmare, un element important al multor materii, de ex. limbă germană: discuții critice asupra tuturor tipurilor de media (analiza intenției din spatele informației, cercetarea și evaluarea informațiilor găsite pe internet, reflecția asupra propriului consum media, evaluarea influenței mass-media asupra societății, știri false, manipulare etc.). Curriculum-ul este disponibil la adresa: <https://www.ris.bka.gv.at/eli/bgbl/II/2014/209/20140827>.

Bulgaria

Principiile în instruirea în domeniul alfabetizării în media-digitală (DML) sunt stabilite în standardul educațional de stat pentru învățământul general (respectiv în standardul educațional de stat pentru educația civică). Prin programele de învățământ sunt propuse activități educaționale pentru integrarea (DML) în alte discipline.

Planurile de învățământ de modelare pe calculator (clasele III - IV) includ temele „Informația în societatea modernă” și „Condiții de siguranță într-un mediu digital”.

Planurile de învățământ pentru „Modelare computerizată și tehnologia informației” (clasa V-VII) includ temele „Internet”, „Internet și integrarea activităților de internet”, „Sistemul informatic și protecția datelor”, unde elevii dobândesc competențe de cunoaștere și respectare a regulilor de comportament sigur pe Internet, precum și să respecte normele etice în corespondența electronică, să respecte drepturile de autor asupra materialelor pe care le utilizează, să citeze corect sursele de informare.

Curriculumul de tehnologia informației (clasa a VIII-a - X) cuprinde temele „Rețele și servicii de calculatoare”, „Cultura informațională” și „Dezvoltarea echipelor și apărarea proiectelor”, unde elevii dobândesc competențe de aplicare a tehnicilor adecvate de filtrare critică și sistematică a informațiilor, pentru a putea să cunoască diferitele moduri în care tehnologiile digitale afectează sănătatea umană, dar și să cunoască impactul tehnologiilor digitale asupra mediului.

Croația

Din anul școlar 2019-2020, ca parte a reformei sistemului de învățământ, alfabetizarea media este predată în cadrul mai multor discipline școlare și subiecte interdisciplinare, accentul fiind pus pe dezvoltarea abilităților critice ale elevilor (dezvoltarea gândirii critice).

În 2016, [Agenția pentru Media Electronică](#) și UNICEF, în cooperare cu alți parteneri, au prezentat portalul de internet medijskapismenost.hr, menit să ofere informații și să educe părinții, tutorii și profesorii cu privire la alfabetizarea media. În acest cadru, s-au reunit numeroși parteneri ale căror activități contribuie la creșterea alfabetizării media în Croația și a conținutului de calitate pe portalul menționat. De la bun început, partenerii portalului au fost Academia de Arte Dramatice, Facultatea de Științe Politice, Centrul Audiovizual Croat și Asociația de Film Croat, în timp ce în iunie 2019 li s-a alăturat Academia de Arte și Cultură din Osijek, Departamentul de Comunicare Studii, Departamentul de Științe ale Comunicării, Universitatea din Dubrovnik, Facultatea de Educație a Profesorilor, Universitatea din Zagreb, Politehnica VERN și Colegiul Edward Bernays.

În 2018, Agenția pentru Media Electronică și UNICEF au lansat proiectul [Zilele alfabetizării media](#) cu scopul de a crește gradul de conștientizare al publicului cu privire la importanța alfabetizării media, de a valorifica cetățenii cu abilități de alfabetizare media, de a crea o platformă de cooperare a numeroși actori sociali și de a dezvolta alfabetizarea durabilă în domeniul media prin crearea de proiecte și materiale educaționale pentru educația media.

Finlanda

Toate școlile din Finlanda urmează un curriculum național de bază, care include obiective și conținuturi obligatorii ale diferitelor materii. Furnizorii de educație - cel mai adesea municipalitățile, ca autorități responsabile în plan local - și școlile, își elaborează propriile programe în cadrul curriculumului național de bază.

Noul curriculum pentru educația de bază, elaborat în 2014, a introdus șapte domenii transversale de competență. Educația mediatică este inclusă în aceste domenii de competență transversală, în special competență culturală, interacțiune și exprimare. Aceste module de învățare multidisciplinare sunt instrumente pentru integrarea învățării și pentru creșterea corelării între diferitele materii.

În general, alfabetizarea media este inclusă în formarea profesorilor. Conform curriculumului, pregătirea tuturor elevilor de la grădiniță și de la învățământul primar, dar și studiile pedagogice ale profesorilor ar trebui să includă conținut ce abordează aspecte culturale mass-media. Accentul pare să fie pus pe utilizările educaționale ale tehnologiei informației și comunicațiilor, mai degrabă decât pe abordările socio-culturale ale mass-media. Profesorii pot participa la formare continuă și pot urma cursuri speciale de alfabetizare media, dar acest lucru nu este obligatoriu pentru ei.

Mediakasvatus.fi este o platformă care promovează și dezvoltă educația media și alfabetizarea media în Finlanda, acționând ca principalul mijloc de informare pentru profesioniștii din educația media. Scopul său este de a sprijini experții, studenții, actorii care lucrează cu copiii și tinerii, profesorii de grădiniță, jurnaliștii, cercetătorii și

profesioniștii din sectoarele social și cultural pentru a găsi informații și resurse legate de educația media care să îi sprijine în activitatea lor profesională.

Franța

„La semaine de la presse et des médias à l'école (SPME)” (Săptămâna presei și mass-media la școală) este o activitate de alfabetizare/educare media desfășurată în ultimii 27 de ani de către [CLEMI](#). Este cel mai cunoscut proiect de alfabetizare media din Franța, cu cel mai mare succes în ceea ce privește varietatea activităților, numărul de participanți, numărul de profesori și de elevi și numărul de furnizori media care colaborează. CLEMI are o rețea de corespondenți în aproape fiecare regiune, variind de la 1 la 20 de persoane. Interesul și activitățile desfășurate de corespondenții CLEMI variază și în funcție de regiune.

Germania

Aspecte privind alfabetizarea media sunt abordate în cadrul materiilor precum „Limba Germană”, „Istorie” sau „Politică”. În decembrie 2017, Conferința permanentă a miniștrilor educației și afacerilor culturale ([Kultusministerkonferenz - KMK](#)) a cuprins în rezoluția realizată în urma lucrărilor, un capitol privind formarea continuă și introducerea în strategia privind „Educația în lumea digitală” („Bildung in der digitalen Welt”). Prin rezoluția sa, Conferința Permanentă aduce o contribuție importantă pentru a se asigura că adulții pot aprofunda și dezvolta în mod continuu competențele existente în lumea digitală chiar și după ce au absolvit școala, formarea profesională sau învățământul superior.

Agenția Federală pentru Educație Civică ([Bundeszentrale für politische Bildung](#)) oferă o mulțime de materiale informative pe care profesorii le pot folosi la cursuri.

Letonia

În ultimii ani, Letonia a început să dezvolte un curriculum îmbunătățit la nivelul învățământului general. Scopul și abordării îmbunătățite este formarea de studenți/elevi cu competențe consolidate, capabili să învețe de-a lungul vieții și să poată rezolva provocările din viața reală, să poată inova și să poată folosi noile tehnologii.

În Letonia, Centrul Național pentru Educație, a început dezvoltarea curriculum-ului îmbunătățit în octombrie 2016 în cadrul proiectului Fondului Social European „[Abordarea competențelor în curriculum](#)” (School2030). Noul curriculum constă din șapte arii de studiu: limbaj, social și civic, conștientizare culturală și auto-exprimare în arte, știință, matematică, tehnologie, sănătate, siguranță și activitate fizică. Aceste arii generale se completează cu șase abilități transversale: gândire critică și rezolvare de probleme, creativitate și antreprenariat, învățare auto-dirijată, colaborare, participare civică, alfabetizare digitală și valori individuale.

Introducerea de conținut nou a fost graduală. Grădinițele l-au început pe 1 septembrie 2019. În clasele 1, 4, 7 și 10 – a început la 1 septembrie 2020.

Gândirea critică, securitatea cibernetică și alfabetizarea media sunt o parte esențială a curriculum-ului bazat pe competențe la toate nivelurile de educație, ceea ce duce la o înțelegere a securității informațiilor, a protecției confidențialității și a utilizării serviciilor electronice de încredere. Aceste aspecte sunt incluse în conținutul diferitelor domenii de studiu și competențe transversale din învățământul general.

(Abordarea bazată pe competențe în conținutul de predare/învățare School 2030 -Skola 2030, 2017 în Anexă)

Luxemburg

Alfabetizarea media acoperă în principal următoarele subiecte:

- Dezvoltarea abilităților de gândire critică pe care elevii le pot folosi pentru a înțelege media și pentru a filtra mesajele pe care le primesc în fiecare zi;
- Îmbunătățirea înțelegerii de către studenți a proceselor de scriere a mesajelor media, a ideologiei mesajelor conținute în media comercială și de știri și a tehnicilor utilizate pentru a convinge telespectatorii;
- Identificarea tehnicilor media;
- Identificarea știrilor false, dezinformare și tehnici de manipulare pe internet și rețelele sociale.

În Luxemburg, astfel de subiecte sunt incluse la materia „Viață și societate”. Această materie face parte din programa fiecărui an școlar secundar (vârste 12-18). Materia „Viață și societate” contribuie la educația personală, socială și politică a elevilor. În consecință, se adaugă aspecte istorice, filozofice, religioase sau chiar culturale și estetice.

La disciplina „cultură și comunicare”, în anul 3 de învățământ secundar (vârsta 14-15 ani), există materia „Media și mituri” (la acest curs, elevii învață despre manipularea indivizilor, a grupurilor și a societății și despre informații și propagandă).

Polonia

Edukacja Medialna (Educația mediatică) este un program care sprijină desfășurarea cursurilor de educație media în școli, centre comunitare și biblioteci. Acesta include planuri de lecții, exerciții și alte materiale didactice, care au fost selectate pe baza catalogului de abilități enumerate de [Cyfrowa Przyszłość](#) (Viitorul digital- o inițiativă privind digitalizarea).

Acest program include peste 200 de planuri de lecții pentru toate nivelurile de învățământ, de la grădiniță până la școala gimnazială. Materialele sunt compuse din opt lecții, fiecare referindu-se la un subiect enumerat în catalogul menționat mai sus: alfabetizarea informațională, relațiile cu mass-media, înțelegerea limbajului media, utilizarea creativă a mass-media, etica și valorile media, siguranța, aspectele juridice și economice ale mass-media.

Educația media este împărțită în cinci nivele, începând cu nivelul de grădiniță și clasele 1-3.

Curriculumul materiilor este disponibil în limba poloneză:

<https://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/#przedszkole>

Portugalia

Decretul-lege nr. 23/2015 din 6 februarie privind regimul sprijinului de stat pentru mass-media, prin art. 29, determină stimularea alfabetizării și educației sociale, având ca scop consolidarea alfabetizării și educației media prin concentrarea pe cunoașterea problemelor locale și regionale.

De reținut este și Decretul-lege nr. 139/2012 din 5 iulie, care stabilește principiile directoare ale organizării și conducerii programelor de învățământ, de evaluare a cunoștințelor și aptitudinilor ce urmează a fi dobândite și dezvoltate de către elevii din ciclul primar și gimnazial. Art. 15 prevede:

„Pregătirea personală și socială a elevilor

Școlile, cu respectarea principiului autonomiei, ar trebui să dezvolte proiecte și activități care să contribuie la formarea personală și socială a elevilor, precum educația civică, educația pentru sănătate, educația financiară, educația media, educația rutieră, educația consumatorilor, educația antreprenorială și educația morală și învățământ religios, cu frecvență opțională”.

Directia Generală pentru Educație, prin educația mediatică, intenționează să încurajeze elevii să utilizeze și să interpreteze mass-media, în special în accesarea și utilizarea tehnologiilor informației și comunicațiilor, în vederea adoptării unui comportament și atitudini adecvate pentru utilizarea critică și sigură a tehnologiilor digitale. Valorile pe care se bazează educația mediatică sunt: imparțialitatea, adevărul și angajamentul față de modul etic de a acționa.

Educația mediatică nu este (încă) o disciplină autonomă, însă este inserată în Proiectul de Alfabetizare în domeniul mass-media și jurnalism al Ministerului Educației, demarat ca proiect-pilot la 26 ianuarie 2019 - în acest proiect au fost implicate 100 de cadre didactice din ciclul III primar și învățământul gimnazial, din 40 de Grupe Școlare, distribuite în toată țara. Mai mult, formarea profesorilor în alfabetizarea media a dus la un acord între Ministerul Educației și Sindicatul Jurnaliștilor și Centrul de Protocol de Formare Profesională a Jurnaliștilor (CENJOR). Această entitate - care are ca membri experți în domeniul jurnalismului - a contribuit la formarea cadrelor didactice implicate în disciplina alfabetizării media în vederea dezvoltării gândirii critice a studenților, în special în ceea ce privește abilitățile de citire și analiza informației media.

Slovenia

În Slovenia, elevii din școala primară pot alege între disciplinele opționale din clasele a VII-a, a VIII-a și a IX-a (vârste cuprinse între 11 și 14 ani). Una dintre disciplinele opționale este *Educația media* (Vzgoja za medije). Scopul acestei discipline este de a le permite elevilor să acceseze diferite canale media, să învețe să analizeze și să revizuiască critic media și să-i învețe pe elevi să creeze conținut media de diverse tipuri. Elevii ar trebui să dobândească cunoștințe ample despre mass-

media, să facă diferența între diferitele conținuturi mediatice, să se angajeze în discuții despre mass-media și rolul ei în societate, să dezvolte relații critice față de mesajele media și față de opiniile diferite. Elevii ar trebui să dobândească cunoștințe despre organizațiile care produc conținut media și despre intenția din spatele conținutului media. De asemenea, elevii ar trebui să învețe să aleagă informații relevante dintr-o multitudine de conținut media. După parcurgerea materiei, elevii ar trebui să fie alfabetizați în domeniul media și să fie capabili să-și evalueze propria relație cu mass-media. Educația media constă din o oră de curs pe săptămână (35 de ore pe an în total). Nu există o materie specifică privind alfabetizarea media în curriculumul pentru nivelul grădiniței sau al școlii primare.

Spania

În Spania, începând cu anul 2002, sfera de alfabetizare digitală a fost abordată prin platforma chaval.es. Scopul proiectului este de a informa părinții, educatorii și copiii despre riscurile noilor tehnologii. De asemenea, își propune să educe și să formeze copiii cu privire la utilizarea corectă a noilor tehnologii și să le prezinte noile provocări și natura noilor tipuri de conținuturi. Proiectul este menit să încurajeze copiii să ceară sfaturi de la părinți și educatori atunci când se confruntă cu o problemă sau o anomalie privind conținutul în utilizarea noilor tehnologii și să promoveze comunicarea între ei și părinți și profesori pe această temă. De asemenea, este explorată diferența dintre realitatea virtuală și realitate. Acest proiect este realizat de Red.es, care este instituția statutară încredințată să implementeze agenda digitală în Spania și face parte din Ministerul Industriei, Energiei și Turismului (MINETUR).

[Digital Espana 2026](#) este o inițiativă a iCmedia prin care se organizează sesiuni de formare în conținut digital, predate de experți și instrumente pentru noua cetățenie digitală, sunt oferite părinților, profesorilor și copiilor cu scopul de a:

- Facilitarea utilizării responsabile a conținutului audiovizual, adecvat nevoilor fiecărui grup;
- Reducerea „decalajului digital” care separă părinții și copiii;
- Contribuția la creșterea abilităților cetățenilor din punct de vedere digital.

Țările de Jos

[Agenda de digitalizare](#) a Țărilor de Jos, pune un accent important pe aspectul educațional al nevoii de digitalizare, în special din timpul școlii, de la cele mai mici niveluri.

Editorii, distribuitorii și furnizorii de software vor lucra cu sectorul educațional într-un parteneriat public-privat pentru a construi o viziune asupra lanțului de resurse educaționale în 2023. Această viziune se va concentra pe sectorul educațional ca utilizator; lanțul de resurse educaționale va facilita profesorii în munca lor.

[Media Toddler Days](#) este o campanie anuală care se desfășoară pentru o săptămână în luna aprilie. Obiectivul campaniei este de a crește gradul de conștientizare cu privire la importanța educației media a copiilor mici, cu vârste

cuprinse între 0 și 6 ani. Campania se adresează atât părinților, cât și educatorilor profesioniști.

Premisa campaniei este aceea a expunerii mediatice – extinse și rapide - a copiilor (chiar și a celor mai mici). Copiii mici sunt expuși la ecranele diverselor aparate, învață să gliseze de la o vârstă fragedă. Media Toddler Days include mai multe activități, organizate în principal în biblioteci, dar și în creșe și grădinițe. Printre proiecte se numără Book-o-Matic, Appcafé pentru copii mici, App Party, Digital Read-Out și Little Goose Gonnie pe iPad.

Ungaria

Curriculumul școlar de bază (în vigoare de la 1 septembrie 2020) include Cultura cinematografică și alfabetizarea media, ca materii specifice; alfabetizarea media este materie opțională pentru elevii de clasa a XII-a (vârsta 18-19ani), cealaltă opțiune este Drama și teatrul. Obiectivele generale ale materiei sunt:

1. Elevii ar trebui să cunoască și să înțeleagă structura mass-media și a comunicării de masă, principiile lor de funcționare și categoriile lor;
2. Gândirea critică a elevilor ar trebui să fie stimulată, aceștia trebuie să ia decizii conștiente și bazate pe valori când se raportează la conținuturile media, să fie capabili să examineze informația digitală într-o manieră sistematică și din diverse perspective;
3. Elevii trebuie să fie capabili să creeze conținut în diferite stiluri jurnalistice și audiovizuale specifice;
4. Studenții ar trebui să dezvolte un rol de consumator prudent în ceea ce privește comunicarea comercială și publicitatea;
5. Elevii trebuie să participe în mod conștient la comunicarea online, fiind conștienți de oportunități și de amenințările din mediul digital;
6. Studenții trebuie să cunoască lucrări audiovizuale valoroase, în special opere ale cinematografiei europene și maghiare, și ar trebui să acorde atenție protecției patrimoniului cultural audiovizual maghiar;
7. Simțul estetic al elevilor trebuie antrenat/ cultivat, ei trebuie să devină mai sensibili la întrebările referitoare la destinul națiunii.

Bibliografie

<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/audiovisual-and-media-services-directive-study-protection-minors>

<https://www.osce.org/files/f/documents/0/4/534146.pdf>

<https://erga-online.eu/wp-content/uploads/2021/12/ERGA-AG3-2021-Report-on-Media-Literacy.pdf>

<https://rm.coe.int/1680783500>

Austria

<https://www.bmbwf.gv.at/Themen/schule/schulpraxis/prinz/medienbildung.html>

<https://www.ris.bka.gv.at/eli/bgbl/II/2014/209/20140827>

Croatia

<https://www.aem.hr/en/about-the-agency/>

<https://www.medijskapismenost.hr/dani-medijske-pismenosti-2023/>

Finland

<https://mediakasvatus.fi/>

France

<https://www.clemi.fr/>

Germany

<https://www.kmk.org/fileadmin/Dateien/pdf/Eurydice/Bildungswesen-engl-pdfs/reforms.pdf>

<https://www.bpb.de/mediathek/266819/christoph-neuberger-democracy-and-public>

Latvia

<https://www.skola2030.lv/lv>

Poland

<https://www.nask.pl/pl/aktualnosci/4155,Cyfrowa-przyszlosc-w-rekach-mlodych.html>

Portugal

<https://dre.pt/dre/detalhe/portaria/23-2015-66443114?ts=1651449600034>

<https://dre.pt/dre/detalhe/decreto-lei/139-2012-178548>

<https://www.dge.mec.pt/noticias/projeto-de-autonomia-e-flexibilidade-curricular-0>

Slovenia

https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucninacrti/izbirni/1-letni/Vzgoja_za_medijske_tisk_izbirni.pdf

Spain

<https://www.red.es/es>

<https://espanadigital.gob.es/en>

Netherlands

<https://www.nederlanddigitaal.nl/binaries/nederlanddigitaal-nl/documenten/publicaties/2019/11/19/digitalisation-agenda-for-primary-and-secondary-education/Digitizatio>

<https://www.mediaaukkiedagen.nl/>

Hungary

http://www.jgy.pk.hu/mentorhalo/tananyag/Tantervelmlet_s_a_pedagogiai_rtkels_alapi/211_a_nemzeti_alaptanternv.html